

برنجی سنه

شماره ۱۰ هر هفته نشر اولونور

۲۴۶

نومرو : ۳۰

صاحب امتیازی :
شهیندر زاده غلبه‌لی
احمد علمی

اداره و تحریر محلی :
جفال اوغلی جاده‌سندھ دائره مخصوصه در .
مخابرات صاحب امتیاز ایله جریان ایتملیدر .
نسخه‌سی هر پرده یکریمی پاره در .

۷ ذی‌القعدة ۱۳۲۸

شرائط استراک :
سنه‌لی ۳۰، آلتی آیللی
۲۰ غررشد

ممالک اجنیه ایچون :
سنه‌لی ۱۰، آلتی آیللی ۶ فراتقدر. اعلانات ایچون
اداره مأموری محمدزهی بکه مراجعت ایدیلیر .

۱۰ تشرین ثانی افرنجی ۱۹۱۰

۲۸ تشرین اول ۱۳۲۶

وَأَعِزِّهِمْ وَأَوَلِّهِمْ قَوْلًا : إِنَّا جَاءَنَا بِالْبُرْهَانِ الْمُبِينِ

قونولقدده در .

بودفعله بعض رفقا من ، خارجیه ناظری رفعت
پاشانک طهرانه تعیین ایدیک ایستیلدیکنی فقط
مشار الیهک پارس سفارتی ایچون اصرار ایتدیکنی
یازیورلر . بوندن نه آکلاشیلر ؟ عیجا پارس ایچون
برسفریمی . لازم ، یوقسه پاشاحضرتلری ایچون
برسفات می ؟

بوراسنی بزه استقبال کوستره جکدر . فقط استقبال
بزه باشقه شکله غریبه لرده کوستره بیلجکنی اونو .
نماسه قده ، آدم ایچون مأموریت دکل ، مأموریت
ایچون آدم آراسق فنا اولماز ، اعتقادنده یز .

معارف

الخطابه بلسان الجماعه

حیات طیبه دینی و ملیه من اولان موهبه حریت
وحق مشروع حاکمیت می دراغوش ایلدیکمز یوم
مسعود انقلابزدن برو خطبه مثله نهمه سی وقت
وقت صحایف مطبوعات اوزرنده موضوع بحث اولمده .
منتسین علم دیندن بعضیلری خطبه نک — تحمید
خدا ، تمجید رسول کبریا مستتا — تورکجه اوقونسی
لازم کله جکی ادعائنده بعضیسی ده بونک — گراحتی
فقهائ ثابت اولق جهتیه (؟) — عدم جوازی
اعتقادنده !

بونلره بر (فصل الخطاب) کرک ! چونکه بو
مناقشه لره ، بو قیل وقاللره حال متحمل اولسه بیه
استقبال دکلدر .
خطبه ندر ؟

خطبه نک حکمت تشریحی ندر ؟
خطبه (و کذا الخطاب) خطابدن مأخوذدر . سویلین

باطینلردن

ایکنجی کتاب

ابلیسک وکیلی

ممنون کورینوردی . شوق الله کوندرلش اولان
چو جونی چاغیردی ، قولاغنه «سا» دیدی . چو جوق
متحیرانه زمین «جوانی» وردی . قبور چو جغه اشارت
ایتدی قوناغک هر طرفی بیلن بر تکلیف من مسافر کی
بر اوطیه کیتدی .
شیخ دیدی که : — سنی کونده رنه بیلیر میسک ؟
— خایر ، پاروله نی سویلیدی ، بندن بویوک اولدینی
ایچون اطاعت ایتدم .

ایله دیکلین ارانسته کی کلام مفیددر .

خطبه ، اصطلاح فقهاده — ارکان خمدن مرتب
اولق اوزره — موعظه اطلاق اولونیر .

ارکان خمس

تحمید خدا ، تمجید رسول کبریا ، قراة آیت الهدی ،
توضیه بالتقوی ، مؤمنین و مؤمناته دعا .
تلاوة اولوناجق آیه کریمه نک معانی جلیله نک
جماعته قهیمی لازمدر . (والرابع : قراة آیت
مفهمة .)

ایشته بوزارکان خمس اوزرینه مرتب اولان خطبه
شریفه .

« فاسعوا الی ذکر الله » « والذکر الخطبه »
فرمان الهی سی موجب جهنمدر . جمعه نمازینک
شرط اداسندن بری — بلکه اهمیتجه برنجیسی —
اولدینی جهته نمازک محتی خطبه نک محته باغیدر .
خطبه صحیح اولمازسه نمازده اولماز .

دوشونلی : نماز ، که « ولذکر الله اکبر » نص
قرآنیسی منطوقجه ذکر اکبر ، محتی ، خطبه نک محته
متوقف !!

اوزریمزده فرض عین اولان بش وقت نمازک
جماعت کبری ایله اداسنده کی رجحان فضیلتله برابر
منفرد آده قلمسی جائز . فقط جمعه نمازی عنوانندنده
آکلاشیله جتی وجهله مطلقا جماعته اداسی شرط .
نیچین ؟

نیچین جمعه اذانی باشلا دینی آنده آلیش ویریش ،
ایش کوچ ممنوع اولیورده بش وقت نمازک هیچ برنده
بومنعیت کورولیور ؟ ایشته بونلرکده هر بری جمعه
نمازی کی فرض . خطبه یی دیکله مک ایچین . هیچ
باشقه دکل .

« فاسعوا الی ذکر الله وذروا السبع ! »
آلیش ویریشی براقک ! ذکر الله اولان خطبه یی

دیکله مک مسارعت ایدک !

اگر بش وقت نمازک مطلقا جماعته اداسی فرض
اولایدی بضعیف ، حریص دنیا انسانلره ، بخصوص
عوام قسمنه نه قدر آغیر کلیردی !

جناب حق لطفاً بونی تخفیف ومنفرد آده اداسنه
مساعده بویوردی . الا جمعه نمازی! نندن؟
چونکه انسان ، کندی حالته بر اقلینجه خیردن
زیاده شره میل ایدر . اوقدر ، که ایچنده یاشادینی
هیئت اجتماعیه نک — بعضاً — سکون وراحتی
اخلاله قدر واریر .

غصب حقوق ، سرقت اموال ، هتک ناموس ،
جرح و قتل وسائر وسائر!

هانکی بر هیئت اجتماعیه تصور اولونه بیلیر ، که
افراد میاننده حیات اجتماعی یی تهدید ایده جک ،
کوبکنه خنجر صواقجق ، وجودینی دالایه جق ،
قانلره بولایجق انسان شکننده جانوارلر ، بیلائلر
بولونسونده ینه یاشایه بیلین او وجود جمیت ،
طبقی بر منتخره بکنر دکلکی ؟

مادامکه انسانلر جمیتله یاشامنه مجبوردر . آتی
تشکیل ایدن هر فرد ، جمیت قارش یاشاسنه بورجلی
اولدینی بر جوق وظائفه رعایت ایتزسه جمیتده
بندی .

ایشته خطبه بو حیات اجتماعی نک صحت وعافیتی
اخلال ایده جک — ولو اک کوچک — بر خادنه نک
وقوعنه امکان قالماسی ایچین مؤمنلری ، معتقدلری
هر جمعه کونی طویلا بور برهفته طرفنده هیئت اجتماعیه
ایچنده کی جریان شون واحوال ارانسته حیات طیبه
دینه واجتماعیه یی راحتسز ایده جکلری — فاعللری
تعیین وتشخیص ایتکمیزین — عموم قارش یسویلیور .
وغظ ونصیحت ایدیور . ای مؤمنلر ! سز قارده .
شکزر ! اللهدن قورقوکر یکدیگر یکزک حیات یی ،
حقوقی کندی حیاتکزر ، کندی حقوقکزر کی

— شمدی غریب بر کشفده بولندق ، اون بش کونه
نهایت بر آیه قدر وزیر اعظمک .

نظامک کوزلرنده بر شعله مسرت پارلایه زق :

— آمان افندم نصل اولور ، ممکنمی ؟
— پاک نمکندر . غالباً بزی وهتمیزی اونودیورسک ؟
— استغفر الله افندم ، قصورمه باقی بیکز ، مسئله
پک بویوکده ، او بریسی ، وزیر اعظم نه اوله جق ؟

— بر باقیسه کوره باشی قوم میداننده غلطان
اوله جق ، بر باقیسه کورده زندانه آتیه جق

نظام الملک شیخک اللرنی او بکرک شاهک یانه کتدی
آرقمندن دخی طوبال شیخ جیقدی . حسن صباح
چو جقه طوبالک قونوشدینی کورمشیدی . بو کافوق —
الحمد مراق ایتدی ، کرچه تصادف ده اولاییلردی
فقط حسن تصادفه اینانلردن دکلدی . بودفه
چو جونی آلوب براوطیه کورتوردی چو جغه دیدی که :

— سنکله قونوشن قبور شیخ نه ایستیوردی ؟
— شوق الله نه سوله مک کیتدیکمی سوردی .
— وای بونی زده دن آکلامش ؟ باشقانه دیدی ؟

— شوق الله کیتدک دکلکی ؟

— اوت فقط زده دن بیلورسک ؟

— فضله سوله حاجت یوق ، نه خبر کورتوردک ؟

— سویلیم .

— نیچون ؟

— امری ویرن ۱۴ درجه ده ایدی .

— وای سن . اون درت درجه نک پاروله سنی
بیلورسک ها !

— اوت ، زیرا هر نه قدر کوچک ایسه مده
میرانه قوندم . کندم ۱۲ درجه لییم .

— بکی ، باینده ۱۴ درجه پاروله سنی ویریرایسم ؟

— ینه سویلیم ، زیرا ، مساویسکز . اگر رئیس
اعظم ایسه ک او باشقا . « قبور طوروردی
دوشوندی نهایت : — آفرین ! یقینه ترقی ایدرسک . »
دیدی . قبور مینی مینی بر کاغده بارجه سنه بش دقیقه
کل « یازدی ، بر خدمتی ایله نظام الملک کوندردی . نظام
کال مسارعتله کلدی ، اوطده هر ایکسی یالکز قانلجه
قبور دیدی که :

محافظه ایدیکز. حتی بوا مر الهی به یالکز اسلامیت دکل
انسانیت نقطه مسندن ده رعایت ایدیکز زیرا بزم دینیز
دین انسانیت مذهب مدنیت در . جناب حق قرآن
حکمنده

”ولقد کر منا بنی آدم“

بوویریور، که مأل منیفی : « نام عظمت و کبریا
منه قسم ایده ریز، که بز آدم اوغللری تکریم وتشریف
ایتدک. عندمعوزمیزده هر بری علی الاطلاق شریف
وغیر زدر. « اللهک تکریم وتشریف ایتدیکی آدم
اوغللری، او بشریت قارده شلری بر لرلری نصل تحقیر
ایدرلر، نصل قوردرلر چاقاللر کبی دالارلر؟ حالبوکه
بز برده دین قارده شلکی کبی بشریتک، انسانیتک
فوقنده خورشید. توحیدک نورلرندن قبلریمزی،
روحلریمزی ربط ایدن باغلری قیریوریز برریمزه
قائنه صوصامش دشمنلر کبی عدوکسیلیوریز ای
جاعت! صوگ نفس وار! جان ویرمک وار! مزار
قرانلق مزار وار! قیامت کونی وار! حساب باشی
وار! جهنم آلوری، اللهک اومدهش زندانی وار!
دنباده قانلق یابان آخرنده ایولک بولماز!

بربریزه صاریلم . انساجمه یاشامق ایسترسهك
قاردهش اولدیغیزی بیلم . برباش ، بروجود اولم .
حر ، مسعود یاشامق ، دشمن قلیجی الله دوشوب
کوبکدن الحق اولماق ایسترسهك وطنمزی مالزله
جانمزه محافظهسنه چالیشهلم ! ایشته بزه بونلری امر
ایدیور . سوزلرك اَك كوزلی اللهك امرلریدر .» دییور .
حتی خطبه بعض احوال فوق المادتك الجاسیه
جمعهك غیر کونلردهده اوقونه بیلیر .

نتهکم جناب خطیب الانبیا علیہ الصلاۃ والسلام
انندیز حضر تبری مغایر شریعت بعض شروط التزام
اولو دین فی سمع هایون رسالت پناه اعظم لیرینه واصل
اولیحه منبر رسالتی تشریف یو یور اراق « ما بال اقوام

— سویلہ مم .

— نہجوں؟

— ۱۴ درجه اشارتی وردی ، مساویسکز !
— دیمك نیم سولدیكمی اکا سولیدك.

— البتہ سو یادیم، نصل کہ آنک سو یاد کریں دہ
سو یادہ جکم .

— سو يله جكسك.

— خاں، ممکن دکل مکر کہ ...

—اوت، کوش. «چو جوق بوسوزی ایسیدر ایشتمز
خارق العاده برشی طویمش کچی بکزی صارردی
ینه رعشه کلدی، دیز باغلری جوزیلدی. اولادیز
فی دوشدی، سکره سجده قاپاندی. قالدینی وقت
لرندن ساکتانه یاشلر آقیدینی کوریلیوردی. حسن
دی، «چو جوق دیدی که :

— پدرم، عمو جهرلم، ایکی قارداشلرم تیغ انقامه ایدیلر، هبی میدان سیاستده قتل ایدیلدیلر. فعالیتلری، زلری، انقاملری بکا میراث قالمشدی. اون سنددر کون فعالیت زماننک وورودخی بکلنکنده ایدم. هر کون

يشترون شروطاً ليست في كتاب الله؟ الحديث !
بخاری : جلد ۳ ص ۱۸۴ خطبہ جلیلہ لریلہ
فاعلہ فی تشخیص و تہمید ایتمکسزین توبیخ و تکذیر
ہیویر مشار .

مفتی فخر الدین

[صوکی وار]

عالم اسلام

کاشغر تورکاری

حاجیلر قافله قافله عثمانلی پاختنه مواصله باشلادی،
«کاشغر» تورکمر ندن متشکل بر قافله اداره خانه مزه
کلدی، تورکک عالنک جنوب شرق سنک متهاسته
بولونان بوقارداشلمزک مقام خلافت، دیانه وملت
برلکنه اولان رقت آور غایت صاف ارتباط ومودتلی
زه حق طائی تأثرل ویردی

بوتون مسلمانلارک خلیفەسی ، بوتون تورکلرک
خاقانی، اولان پادشاهمیزک یوزنی کورەبیللرک، کاشفرە
عودتندە هرکس تهاکت وعادتا عشق ایله کوزلرینی
اویدلکری سوبەدکری وهیسی آیاغە قالقوب آلرینی
کوکسولرنه قویارق بزم آمیزمزد ، خلیفەمزد .
دیدکری وقت ، بوقان و دین قارداشلرینی جمع ایدن
محیطده اویله برسیاله لطیفه ومهیبه اخوت بارقه تالاولماغه
باشلادی که یوردکرمزی طولدیران احتساستای ارتق
هیچ بریز کیزله که موفق اولمایرق هیز بربرمزی
دراغوشه وحیحقر قنرله اغلامنه قویولدق .

قارداشلار مەزك استرحامى

انسانی مصاحبه‌ده کاشف‌ری قادرادش از بعض
استرحام‌ده بود و نیدیل و : بویا لواریش از می خلیفه
اسلامک کوش شوکته اسماع ایل « دیبه یالواریدیل،
ایشته زده بوقادرادش از مرکز استرحامی عتفه‌ملو‌کانه به

اخشام یاس ایله ختام بولوبوردی، زرارئیس اعظم اورطده یوق ایدی. شمعی سزی کوردم، هرشیئی آکلادم. آرق سکوت دوری بکیدی، آم نه قدر مسرورم [بلندن برخنجر عریان چقاروق :] امرایت، بوخنجر نه قدر سینه دله جکدر، بیلسه! ای رئیس مقدس! هر سینه دن قان آقدنجه روحم اوقانی نه بویوک رلنزه ایجه جکدر.

ای رئیس اقدس ! بنم کوثرم دشمن قانیدر. حسن
بوغریب چو جنی حیرتله دیکلیوردی ، چو جق دوام
استدی :

— ای رئیس اعظم! هنوز اون طقوز یاشندیم
اون آلتی کورینورم، فکر آ ایسه بلکه قرق یاشندیم
مرتبه ۱۲ درجه یاشده ۱۴ درجه نك كافة اسرارینه
واقتم. اسمم کیا بزرک در، طوغدیغم کوندنبری جمعتک
منسوبیم.»

حسن، کیا بزرگی فوق الحد تحسین ایدیوردی .
در عقب مرتبه سنی ۱۴ درجه یه چیقاردی و کندوسی
خصوصی رما مور نصب ابتدی . تاربخده حسن

ایصال. ایدیورز .

چین حکومتی یالکز کاشغر خطه سنده [۱۰۰۰۰] دانه مکتب آجش . یالکز چینلارده حسن ملتپرستی مرتبه افراتده اولدیفندن مکتبلارده چین لسانندن باشقه لسان ایله تدریسه مساعده ایتدکدن ماعداتورک طلبه یی دخی چین عاداتی موجبجه معلمله سجده ایتمکه مجبور ایدیورمش . ایسته قاروشلرمزک شکایتی شو نقطهده . کاشغر تورکلری معارفه قارشی یو یوک برانجذاب و محبت بسله یورلر . بوکانه قدر سهوینسهک یری وارد . صوکراده لسانلرنی غیب ایتمهک ، لسان دینیلری اولان عربجه ییده اوکریمک وهله انسانه سجده ایتمهک ایستورلرکه بوده شایان تقدیردر .

طرف عالی، خلافت‌نهای دن برنامۀ همایون یا زیلوبده
برهیت مخصوصه ایله چین فغفوریت اسپال و کاشغر
مسلمانلرینه ده مساعدبولونیلیماسی اشعار بویوریلسه،
بك متفكر و سیاسى دوراندیش اولان چین زبائنك
بولتماسى ترویجه شتابان اولاجقلى شه سزدر. بویوسيله
ایله ایكى حكومت آردسده شایان نمونیت و نتایجی
ثمره یی مناسبات دخی تأسس ایدم چكى محققدر . شو
معروضاتی حضور پادشاهی به تقدیم ایتملرنی شیخ الاسلام
افندی حضر تارندن رجا ایدم در .

— 23 —

وادی حکومت اسلامیہ سی

وادی حکومت اسلامیہ سنک فرانسه بویوندیر۔
یقدن قورتولادیغی و فرانسه مفروزدرلرینک جزایر
جنوبه قدر رجعت استدکاری اولجه یازمشدق .

بوده‌امده فرانسه « وادای » ی تکرار استیلا
ایچون قوتلی برمنرزد سوق ایشمدی. ایتانیدن آلینان
تلف ایلده که رد بومف زرده محو ایلشدیر .

و ادای حکومت اسلامی، دهایوزلرجه استیلا

صباحدن سكره دهشتی برنام برافان كيايزك بوجو -
 جقدر . بوندن سكره قبور شيخك كيايزك له محاوره سی
 حسنك معلومی اولدی ، زیاده سیله مراق ایتدی ، كندی معا .
 ملائنه قاریشان بو آدمی هر حالده آلامق لازم ایدی . كيايز
 كداوخی ، كبره جگی قوی و سائر خصوصاتی بیلدر كدن
 سكره شیخی تمقیه مأمور ایتدی . . . نظام المللك
 مسافر لری اخشامه قدر كلوب كیتیدیلر . شاه وزیر
 اعظمه كیمش ایتدی ، حسن و عمر خیام او كیجه طعامة
 آلقونیلیدیلر . يك صفردنه اونور دقلری وقت قبور
 شخده برار ایدی .

✱ ✱

قبور شیخات نظام الملک بواسطی موجب مراق
اولدقن ماعداجیته منسوبیتی ۱۶ درجه به خصوص
اشاتر ویرمی حتی تلاشه دوشورمشایدی. حسن
بودرجهی حائر اعضایی تمامیه بیلوردی و مرکزده
شوق اللهدن باشقاسی یوق ایدی. آنلآرآمده بویه
قبور و طوپال و بلکه تک کوز کیمه بونلیوردی. حسن
حوزا ایلیرکن هم بونلی دوشونور و همد شیخی